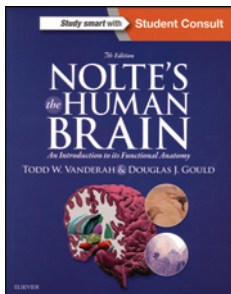

Vidtfavnende introduksjon til hjerneanatomien

Todd W. Vanderah, Douglas J. Gould
Nolte's the human brain.
 7. utg. 703 s, tab, ill. Philadelphia,
 PA: Elsevier, 2016. Pris USD 75
 ISBN 978-1-4557-2859-6

John Nolte sto bak de seks tidligere utgavene av denne introduksjonsboken i funksjonell hjerneanatomisk anatomi. Etter hans død tok Todd Vanderah & Douglas Gould over med denne syvende utgaven, der både tekst og illustrasjoner er omfattende revidert. Den er beregnet på medisinstudenter og inneholder også kode til elektronisk tilleggsmateriell i form av illustrasjoner, videoer og flervalgs-spørsmål.

Det er 25 kapitler, dels inndelt etter anatomiske strukturer, dels etter funksjonelle systemer. To av kapitlene er atlas med snitt gjennom hjernestammen og sentrale deler av storhjernen. Det meste handler om hjernen, men både ryggmargen, det perifere nervesystemet og sanseorganene omtales også. Sentrale strukturer både på makro- og mikronivå trekkes frem, innimellom sågar ultrastruktur med elektronmikroskopiske bilder. De viktigste fysiologiske mekanismene omtales samt funksjonen i viktige baner og systemer. I tillegg omtales den embryologiske utviklingen kort, det gis kliniske eksempler i varierende grad og det er enkelte anekdoter og litt historikk.

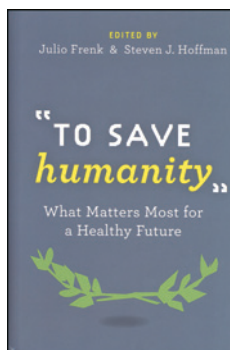
The human brain er meget rikt illustrert. Illustrasjonene er av mange forskjellige typer – rene tegninger og diagrammer, tegninger på fotografier, histologiske snitt, hjernesnitt, dissekerte hjerner, tredimensjonale datarekonstruksjoner og bilder av friske og syke hjerner med CT og MR, inkludert funksjonell MR, MR-traktogrammer og andre moderne bildeteknikker. Ofte er samme struktur eller funksjon illustrert med flere teknikker og fra flere sider. Illustrasjonene er stort sett av meget god kvalitet, men av og til savner jeg enklere oversiktstegninger.

Boken er innholdsrik, og fordi illustrasjonene er viet så stor plass, er ikke teksten så lang og omfattende som tykkelsen kunne tyde på. Men nettopp det at den behandler så mye forskjellig stoff, kan muligens også være et problem. Presentasjonen kan virke fragmentert, slik at det blir vanskeligere å skaffe seg oversikt og grunnleggende forståelse. Riktignok er det et eget kapittel med makroskopisk anatomi i starten, men jeg synes flere av de andre tilgjengelige lærebøkene legger bedre opp til systematisk læring. Når dette er sagt – vi skal huske at forskjellige studenter har forskjellige preferanser. I så måte er denne boken ett av flere aktuelle alternativer for å få en oppdatert og rikt illustrert innføring i hjernens oppbygning og funksjon.

Espen Dietrichs

Avdelingsoverlege, Nevrologisk avdeling
 Oslo universitetssykehus

Kjedelig om noe spennende

Julio Frenk, Steven Hoffman, red.

«To save humanity»

What matters most for a healthy future. 392 s.
 Oxford: Oxford University Press, 2015.
 Pris GBP 17
 ISBN 978-0-19-022154-6

Det har vært en revolusjon når det gjelder helsetilstand i verden de siste tiårene. Særlig tydelig ble det da tusenårsmålene (Millennium Development Goals) ble definert og da resultatene ved den første mållinjen ble angitt i 2015. Hos oss har utviklingen mot bedre helse gått ganske jevnt i nesten 200 år, men slik har det ikke vært i resten av verden. Måloppnåelsen har vært helt utrolig. Nå er det satt nye mål på bakgrunn av den solide optimismen dette har skapt. I denne boken er det samlet en del tanker om hva og hvordan man over hele verden kan arbeide for bedre helse for alle.

Hvordan kan dette bli kjedelig? Jo, man ber 96 berømtheter og aktivister innen globalt helsearbeid om å skrive en liten «festtale» om emnet, og vips, så har man en rad fikse slagord med dekor, men uten forankring i et resonnement. Det er det ikke plass til! Mange av forfatterne vil gjerne gratulere seg selv med godt arbeid, andre har en idé om at hvis vi bare hadde flere jordmødre eller billigere medisiner, så ville alt blitt bra. Eller «love is the cure», som Elton John skriver. Om du ikke er særlig kritisk anlagt, er dette godt egnet som sengelektyre.

Men dermed er ikke alt sagt, for emnet er jo uhyre spennende! Kan vi lære noe om hvordan bedringen kan fortsette frem mot universell helsedekning? Judith Rodin forteller hvordan ideen har vokst fra å være «helt urealistisk» til bli noe de fleste nå planlegger. Derfor skriver så mange om finansering. Tore Godals forslag om resultatbasert betaling er på full fart mot å bli akseptert i vide kretser. Gro Harlem Brundtland og Trygve Ottersen står for mer tradisjonell solidaritet. Det er ganske sterkt at fem nordmenn finnes i et globalt utvalg av «røster som teller». Jonas Gahr Støres innlegg hemmes av at det aldri blir forklart hva «Public Health 2.0» er. Jon Arne Røttingen vil rive antimikrobielle midler ut av markedet og underlegge dem global kontroll, slik GAVI-alliansen har klart for vaksiner. Dette er i slekt med Richard Feachems forslag om et globalt kontor for overvåking av sykdommer og godkjenning av legemidler. Ellers er det mye Kardemomme by og sterk tro på stordata. Det er Julio Frank som åpent innrømmer at vi mangler kunnskap. Den kunnskapen vi kan bygge reformer på er lokal vitenskapelig evaluering av hvordan tiltakene våre virker i praksis.

Hvem kan ha nytte av denne utgivelsen? Jo, de som gjerne vil starte sin prosjektsøknad med et flott sitat av en verdenskjendis.

Gunnar Bjune

Professor emeritus, Internasjonal helse
 Institutt for helse og samfunn
 Universitetet i Oslo